

TLAČOVÁ SPRÁVA

24. júl 2024

Brilantný, empatický a znepokojujúci film *Obrazy starého sveta* Dušana Hanáka vyšiel na blu-ray nosiči

Jeden z medzinárodne najúspešnejších slovenských klasických filmov *Obrazy starého sveta* (1972) režiséra Dušana Hanáka, ktorý odborná verejnosť doma aj v zahraničí hodnotí superlatívami, vyšiel v týchto dňoch na blu-ray nosiči. Okrem digitálne reštaurovaného filmu sa na nosiči nachádzajú aj dva krátke Hanákové filmy *Omša* (1967) a *Zanechať stopu* (1970), medzi bonusmi je aj dokumentárny film *Návraty k Obrazom starého sveta* (2024) debutujúceho režiséra Róberta Šuláka. Film uzatvára kolekciu šiestich klasických filmov, ktoré Slovenský filmový ústav (SFÚ) vydal vlani na blu-ray nosičoch.

Nadčasový film *Obrazy starého sveta* prináša sugestívne portréty starých ľudí z Liptova a Oravy, ktorí dokážu aj v stave civilizačného chaosu a neistoty žiť vnútorne slobodní. Dušanovi Hanákovi sa podarilo s výnimočnou citlivosťou zachytiť jedinečnosť sledovaných postáv, ich svojrázne postoje k životu i vzácnu morálnu očistu. „*Obdivoval som tých starých ľudí z viacerých dôvodov. Žili na okraji civilizácie, niekedy vylúčení aj z dedinskej komunity a ich múdrosť súvisela s vnútornou silou a pozitívnym myslením. Mali v sebe humor a univerzálnu ľudskosť,*“ povedal o filme Dušan Hanák pre mesačník o filmovom dianí na Slovensku Film.sk. „*Film som realizoval v období normalizácie, je to jeden z mojich troch celovečerných 'zakázaných filmov'. Prispôbení, šedí ľudia chodili po uliciach, ani sa neusmiali. Nebolo ich prečo obdivovať. Aj preto som film nazval Obrazy starého sveta. Myslím si, že ho takto – vo vzťahu k vlastným životným podmienkam – vnímajú aj diváci v zahraničí. Akoby im tento film hovoril, že doba, keď človek žil v harmónii so sebou a prírodou, je už za nami.*“

Film *Obrazy starého sveta* vznikol v roku 1972, po dvoch dňoch predpremiérového premietania bol ale stiahnutý z distribúcie a nikdy nemal premiéru. Premietat sa začal až po sedemnástich rokoch v trezore, ocenený bol doma i v zahraničí. Získal nomináciu na Oscara, ceny na festivaloch v Nyone, v Mníchove, v Montreale, v Lipsku, ďalej Cenu Asociácie losangeleských filmových kritikov za najlepší dokumentárny film a celý rad ďalších medzinárodných ocenení. Hanák sa pri nakrúcaní filmu inšpiroval piatimi fotografickými cyklami Martina Martinčeka a pri jeho realizácii použil fotografie Vladimíra Vavreka.

Obrazy starého sveta majú charakter slobodného, nezávislého kinematografického diela a hlboko ľudský rozmer napriek tomu, že vznikli po okupácii Československa v roku 1968, v čase najtvrdšej normalizácie. Dodnes sa stretávajú s pozitívnymi ohlasmi. „*Film je úžasne sugestívny aj vďaka štýlu kameramana Alojza Hanúska, ktorý v záberoch prežaruje a rozjasňuje biedu, akoby tam bolo ustavične viacej poetickej než tragickej atmosféry. Nesmieme zabudnúť ani na Händlovu monumentálnu hudbu. Spolu s flautou, fujarou, melódiou zo starých hodín tvorí pestrý a zároveň jednotný mnohohlas hudobného spektra filmu. Až v jednote týchto zložiek sa utvára svetovosť diela,*“ napísal o diele filmový historik Václav Macek v monografii o Dušanovi Hanákovi. Režisér a etnológ Martin Slivka po ocenení filmu v Lyone v roku 1988 povedal, že „*dokumentárna pravdivosť diela, sila životných príbehov, hĺbka naturálnej filozofie, suma humanitných ideálov, kultúra filmovej reči, autorov hold človeku, dokonalá dramaturgia a tvar diela – to všetko našlo veľkú spontánnu odozvu publika, záujem novinárov a nadšené prijatie u medzinárodnej poroty na festivale dokumentárnych filmov v Nyone.*“

Súčasťou blu-ray nosiča sú okrem digitálne reštaurovaného filmu aj dve krátke Hanákové snímky. *Omša* je filmový záznam adventnej omše v Spišskej Sobote s autentickými liturgickými textami

Brilantný, empatický a znepokojujúci film *Obrazy starého sveta* Dušana Hanáka vyšiel na blu-ray nosiči

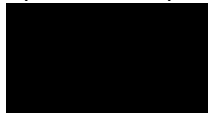
a spevmi a dokumentárny film *Zanechať stopu* hovorí o majstrovi hrnčiarovi Jánovi Frankovičovi. Vznik filmu dokresľuje na blu-ray nosiči dokumentárny film *Návraty k Obrazom starého sveta*, ktorý tento rok nakrútil debutujúci režisér Róbert Šulák. Film je poctou tvorbe Dušana Hanáka zameriavajúcou sa na *Obrazy starého sveta* v kombinácii so spomínanými krátkymi filmami *Omša* a *Zanechať stopu*. Dušan Hanák vo filme odкрýva zázemie vzniku svojho diela, vo filme vystupujú aj viaceré domáce a zahraničné osobnosti, znalci a priatelia slobodnej filmovej tvorby, medzi nimi filmoví teoretici Peter Michalovič, Katarína Mišíková a tiež Daniel Bird, Jonathan Owen, Mehelli Modi, Peter Hames, Karel Och, Martin Gazík a dvojica dokumentaristov Daniel Coche a Simone Fluhr zo Štrasburgu.

Filmový vedec a historik Peter Hames v Šulákovom filme o snímke *Obrazy starého sveta* hovorí, že „*podľa mňa je to jeden z najlepších filmov. Je absolútne univerzálny. Títo ľudia vyjadrujú ideály a pocity ľudí kdekoľvek. Je to pozoruhodná štúdia života ľudí, ktorých opisuje ako pozostatok starého sveta, no pôsobia súčasne.*“ Filmový vedec a historik Jonathan Owen podotýka, že „*pre mňa je to film o objavovaní Zeme. Ide tu o skúmanie tohto sveta a o nachádzanie zázračných a zvláštnych vecí v ňom. Je to dojemné a zároveň absurdné. Čosi také nájdeme u Becketta či Camusa.*“ Daniel Bird, filmový vedec, historik a režisér dodáva, že „*je to láskyplný a empatický film. K téme pristupuje veľmi citlivo. Lahko by mohol sklznúť do sentimentu, ale nie je sentimentálny.*“ Podľa Mehelliho Modiho, zakladateľa britského vydavateľstva Second Run „*je to znepokojujúci film. Je umelecky brilantne spracovaný a hovorí o veľmi dôležitých veciach. Napríklad, o čom je život. Je to báseň. Báseň o čase, večnosti a ľuďoch.*“

Film *Obrazy starého sveta* patrí k najčastejšie v zahraničí premietaným filmovým titulom zo zbierok Slovenského filmového ústavu. Práve tento film vydal Slovenský filmový ústav ako prvý na DVD nosiči v roku 2002, ktorým naštartoval svoju vydavateľskú činnosť v oblasti filmových nosičov. Neskôr v rokoch 2005 a 2009 vyšli jeho reedície. Film pred deviatimi rokmi vyšiel aj na blu-ray nosiči v prestížnom britskom vydavateľstve Second Run. Aktuálny blu-ray nosič zo SFÚ obsahuje anglické, nemecké, francúzske, španielske a talianske titulky a tiež slovenské titulky pre nepočujúcich, jeho súčasťou je aj audiokomentár pre nevidiacich. Zakúpiť si ho je možné za 10,90 eur v predajni Klapka.sk a na jej e-shope, v Kine Lumière a vo vybraných kníhkupectvách. Film je súčasťou šesťdielnej blu-ray kolekcie k 60. výročiu SFÚ, ktorú okrem Hanákovho filmu tvoria snímky *Pieseň o sivom holubovi* (1961) Stanislava Barabáša, *Boxer a smrť* (1962) Petra Solana, *Organ* (1964) Štefana Uhra, *Prípady pre obhajcu* (1964) Martina Hollého a *Kristove roky* (1967) Juraja Jakubiska.

Blu-ray nosič *Obrazy starého sveta* na e-shope Klapka.sk
[Viac informácií o filme *Obrazy starého sveta*](#)

Vydanie blu-ray nosiča finančne podporil Audiovizuálny fond

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 5710 1542, simona.notova@sfu.sk